

Kwaliteitsteam Schuytgraaf, opzet en werkwijze.

Ruimtelijke kwaliteit van de omgeving is een belangrijke basis voor de aantrekkelijkheid van steden en het welbevinden van mensen. Bewoners identificeren zich makkelijker met een aantrekkelijk woongebied, nemen er verantwoordelijkheid voor en zijn bereid om ook te investeren. Ook investeerders zijn eerder bereid om te investeren in aantrekkelijke gebieden.

Schuytgraaf is een belangrijk deel van Arnhem dat de komende jaren (tot ca. 2028) verder wordt gerealiseerd. Een dergelijke periode vereist een flexibele houding ten opzichte van de invulling van de opgave, die beïnvloed wordt door maatschappelijke en conjuncturele ontwikkelingen. Met de instelling van een kwaliteitsteam heeft het gemeentebestuur de regievoering op de ruimtelijke kwaliteit van Schuytgraaf zeker gesteld. Het kwaliteitsteam zorgt voor het bewaken en in stand houden van de essenties en de kwaliteit van het planconcept gedurende de verdere ontwikkeling en realisatie.

Doel van het kwaliteitsteam

De inzet van het team is gericht op het stimuleren van het bereiken van optimale integrale kwaliteit voor de totale planvorming (stedenbouw, architectuur en openbare ruimte) van Schuytgraaf. De inzet van het team moet bovendien de totstandkoming van plannen versnellen en versoepelen. Daartoe wordt intensief samengewerkt met de projectorganisatie inclusief marktpartijen, met opdrachtgevers, ontwerpers en het Team Welstand en Monumenten. De basis voor de invulling van dit doel wordt gevonden in ruimtelijke raamwerken inclusief beeldkwaliteitsplannen. Maar ook inrichtingsplannen voor de openbare ruimte.

Taken

Het kwaliteitsteam Schuytgraaf heeft een rol bij de volgende activiteiten:

- begeleiding van ontwerpstappen (openbare ruimte, stedenbouw, architectuur);
- begeleiding van bouwprojecten (inclusief architectenselectie);
- begeleiding beeldkwaliteit (vorm kan zijn beeldkwaliteitsplannen of briefings);
- advisering over overige ontwikkelingen aangaande Schuytgraaf.

Indien aan de orde:

- leveren van bijdragen aan een stedelijk debat over ruimtelijke kwaliteit.

Samenstelling

Het kwaliteitsteam bestaat uit 3 leden waarvan 2 externe leden (vanwege onafhankelijkheid):

- Rob van der Velden, voor stedenbouw en architectuur,
- Abe Veenstra, voor het landschap en de openbare ruimte,

en 1 interne lid:

- Nanja Oliemans, senior adviseur stedenbouw en landschap, tevens voorzitter.

WERKWIJZE

Agendering en verslaglegging

Agendering vindt plaats in overleg tussen voorzitter, secretaris en projectorganisatie. Verslaglegging vindt plaats door de secretaris van het team. Deze zorgt ook voor dossiervorming en archivering. De verslagen en formele adviezen worden in elk geval toegestuurd aan de deelnemers aan de vergadering en het Team Welstand en Monumenten.

Bespreking onderwerpen

Bespreking van de onderwerpen vindt plaats in aanwezigheid van en in samenspraak met de betreffende ontwerpers en opdrachtgevers (waaronder marktpartijen). Ook projectgroepleden en externe adviseurs zijn welkom indien hun inbreng noodzakelijk is. De bijeenkomsten zijn openbaar, tenzij openbaarheid in strijd is met de directe belangen van een van de partijen.



Vergadermoment en frequentie

Het kwaliteitsteam komt maandelijks op vaste momenten bij elkaar. Indien noodzakelijk voor de voortgang van projecten vinden extra bijeenkomsten plaats.

Additionele advieswerkzaamheden

Bovenop de maandelijks bijeenkomsten zal het naar verwachting incidenteel nodig zijn om aanvullende werkzaamheden te verrichten die binnen het vaste takenpakket van het kwaliteitsteam vallen. Het gaat dan bijvoorbeeld over het briefen van ontwerpteams, het houden van workshops, het opstellen van adviezen over aan Schuytgraaf gerelateerde ontwikkelingen en het bijwonen van bijeenkomsten om daarin bij te dragen aan de beeldvorming van het gebied.

Relatie met de projectorganisatie Schuytgraaf en de Gemeente Arnhem

- Het kwaliteitsteam is onafhankelijk; het team adviseert en rapporteert aan de projectorganisatie (in casu de ambtelijke opdrachtgever) en doet dat op eigen gezag;
- De projectmanager Schuytgraaf en het kwaliteitsteam informeren elkaar voortdurend over ontwikkelingen, besluiten, vergaderingen, bevindingen;
- De projectmanager Schuytgraaf draagt er zorg voor dat het team tijdig alle aanvragen voor toetsing en advies krijgt voorgelegd;
- De projectmanager kan, om voor het project zwaarwegende redenen anders dan ruimtelijke kwaliteit, afwijken van de adviezen het team. Het team wordt daarover, met vermelding van de argumenten, geïnformeerd.

BEGELEIDING VAN HET ONTWERPPROCES VOOR RUIMTELIJKE RAAMWERKEN, STEDENBOUWKUNDIGE- LANDSCHAPPELIJKE- en OPENBARE RUIMTE PLANNEN EN

Het kwaliteitsteam heeft een taak in het begeleiden van het ontwerpproces. Direct contact tussen het kwaliteitsteam en de ontwerper en zijn opdrachtgevers is de meest effectieve manier om de ontwerpqualität te begeleiden. In dergelijke bijeenkomsten, de vergaderingen van het kwaliteitsteam, kan het kwaliteitsteam aangeven welke kwaliteiten het team cruciaal acht voor het ontwerp. De vorm van de begeleiding en de frequentie hangt af van de complexiteit van het betreffende project en de mate waarin het samenhangt met andere projecten.

Inbreng bij de ontwerpstappen

In het proces om te komen tot het ruimtelijk raamwerk, stedenbouwkundig plan of inrichtingsplan zijn meerdere contacten met het kwaliteitsteam zodat zij actief worden meegenomen. Een beeldkwaliteitsplan met daarin uitspraken over de gewenste sfeer, architectuur van de gebouwen en sfeer en materiaal van de openbare ruimte is altijd een onderdeel van het ruimtelijk raamwerk. Na het ruimtelijk raamwerk start de technische uitwerking. Indien nodig zal hierover contact zijn met het kwaliteitsteam.

Instemming met ontwerpstappen

Het kwaliteitsteam zal daarna, in ieder geval over de eindproducten uit de volgende fasen positief moeten kunnen adviseren:

- Schetsontwerp (SO)
- Voorlopig ontwerp (VO)
- Definitief ontwerp (DO)

Afhankelijk van het project kan het noodzakelijk zijn dat er voorafgaand aan het schetsontwerp ontwerpstudies of onderzoeken worden gedaan die door het kwaliteitsteam moeten worden beoordeeld.



BEGELEIDING VAN BOUWPROJECTEN

Het begeleiden van bouwprojecten is een belangrijke taak van het kwaliteitsteam. Cursief is een schets opgenomen van het proces van de betrokkenheid van het kwaliteitsteam bij de architectenselectie. Daarbij wordt aangetekend dat er per project nuanceverschillen kunnen zijn:

Architectenselectie

De selectie van architecten is een cruciale stap in elk ontwerpproces en het kwaliteitsteam is hierbij intensief betrokken. Bij de beschrijving van die betrokkenheid moet onderscheid gemaakt worden tussen overheidsopdrachten en opdrachten door private partijen.

Voor de aanbesteding van overheidsopdrachten gelden Europese richtlijnen die invloed hebben op de procedure voor de architectenkeuze en die per project kunnen verschillen. De rol van het kwaliteitsteam zal daarom per project gedefinieerd worden. Vertrekpunt daarbij is in ieder geval dat het kwaliteitsteam een volwaardige rol krijgt in de procedure.

Een model voor de procedure die voor private projecten wordt gehanteerd (maar die per project op maat wordt gemaakt) is als volgt:

- *Het kwaliteitsteam informeert de projectgroep en opdrachtgever over haar visie op de betreffende locatie, en op de eisen die de opgave in haar visie stelt aan de te kiezen architect;*
- *De keuze van de architect vindt plaats in goed overleg met het kwaliteitsteam. De verantwoordelijkheid voor de keuze van de architect ligt bij de opdrachtgever. Afhankelijk van het belang van de betreffende locatie wordt hiervoor een informele of meer formele procedure gevolgd. Voor beeldbepalende locaties wordt gewerkt aan de hand van een zorgvuldig opgezette procedure, voor minder beeldbepalende locaties wordt een meer pragmatisch traject uitgezet.*
- *De bouwende opdrachtgever maakt de uiteindelijke keuze;*
- *De definitieve keuze wordt aan het kwaliteitsteam meegedeeld.*

Het kwaliteitsteam heeft een taak in het begeleiden van het ontwerpproces. Direct contact tussen het kwaliteitsteam en de ontwerper en zijn opdrachtgevers is de meest effectieve manier om de ontwerp kwaliteit te begeleiden. In dergelijke bijeenkomsten, de vergaderingen van het kwaliteitsteam, kan het kwaliteitsteam aangeven welke kwaliteiten het team cruciaal acht voor het ontwerp. De vorm van de begeleiding en de frequentie hangt af van de complexiteit van het betreffende project en de mate waarin het samenhangt met andere projecten.

In ieder geval start elke ontwerp opdracht met een briefing van de door de opdrachtgever geselecteerde ontwerper door het kwaliteitsteam. In deze briefing licht het kwaliteitsteam haar visie op de kwaliteiten van de betreffende locatie toe. Tevens wordt afgesproken hoe de verdere interactie tussen het ontwerp team en het kwaliteitsteam gestalte krijgt.

Instemming met ontwerp stappen

Het kwaliteitsteam zal daarna, in ieder geval over de eindproducten uit de volgende fasen positief moeten kunnen adviseren:

- Schetsontwerp (SO)
- Voorlopig ontwerp (VO)
- Definitief ontwerp (DO)

Afhankelijk van het project kan het zijn dat er voorafgaand aan het schetsontwerp ontwerp studies of onderzoeken worden gedaan die door het kwaliteitsteam moeten worden beoordeeld.

Ter afronding van de ontwerp fase moet het kwaliteitsteam het groene licht geven voor het indienen van de vergunningsaanvraag in de vorm van een *eindadvies*. Het is sterk aan te raden om op dat moment een zogenaamde vooroverlegaanvraag in te dienen. Die aanvraag wordt (onder andere) getoetst door het Team Welstand en Monumenten. Dit team toetst het plan formeel aan het nakomen van de afspraken uit het advies van het kwaliteitsteam. Er vindt dus geen dubbele toetsing plaats.

(Deze vooroverlegaanvraag geeft ook inzicht in de andere toetsaspecten (geluid, bodem, water, constructie, etc, waardoor alle aandachtspunten voor de uiteindelijke vergunningaanvraag in beeld komen.)



Eventuele wijzigingen na de vergunningaanvraag worden getoetst door de gemeentelijke diensten. Het kwaliteitsteam wordt hierover geïnformeerd en (indien het een substantiële wijziging betreft) geconsulteerd.

BEPALING VAN DE BEELDKWALITEIT

De hoofdlijnen voor (de beeldkwaliteit van) Schuytgraaf zijn vastgelegd in een aantal documenten. Voor de velden gelden vaak beeldkwaliteitplannen en plannen voor de openbare ruimte. Voor nieuwe invullingen (rood én groen) wordt een werkproces doorlopen waarin, in samenwerking tussen projectorganisatie en kwaliteitsteam, beeldkwaliteitskaders worden gedefinieerd. Ook tijdens en na de uitvoering van projecten toetst en bewaakt het kwaliteitsteam, samen met de projectorganisatie, de beeldkwaliteit van de plannen. Het kwaliteitsteam informeert en instrueert de diverse ontwerpers en opstellers van de beeldkwaliteitplannen steeds vóór het feitelijke ontwerpproces.

BIJDRAGEN AAN EEN (STEDELIJK) DEBAT OVER RUIMTELIJKE KWALITEIT

Het kwaliteitsteam kan indien gewenst bijdragen aan het stedelijk debat over ruimtelijke kwaliteit. De vorm waarin dit gebeurt wordt bepaald in overleg tussen het kwaliteitsteam en de projectorganisatie.

ADVISERING OVER OVERIGE ONTWIKKELINGEN AANGAANDE SCHUYTGRAAF

Naast de directe begeleiding van bovengenoemde ruimtelijke projecten wordt het kwaliteitsteam betrokken bij de ontwikkelingen en initiatieven die van invloed zijn op de kwaliteit van Schuytgraaf. Het kwaliteitsteam wordt door de projectmanager op de hoogte gehouden van alle relevante ontwikkelingen. Daarnaast kan het team om informatie over andere projecten vragen. Waar het plannen en projecten betreft, toetst en begeleidt het kwaliteitsteam deze op vergelijkbare manier als de bouwprojecten. Per onderdeel worden daarbij afspraken gemaakt met de betrokkenen. Dit betekent overigens dat het kwaliteitsteam ook over plannen en voorstellen van de gemeente zal adviseren. Verder kan het kwaliteitsteam ook initiatiefnemer voor bepaalde plannen zijn.

RAPPORTAGE

Van alle bijeenkomsten van het kwaliteitsteam worden verslagen gemaakt. Afspraken, voorstellen, beslissingen en adviezen worden in korte notities vastgelegd. Verder wordt een maal per jaar een rapportage voor de projectorganisatie gemaakt waarin de bevindingen, adviezen en beslissingen van het kwaliteitsteam worden samengevat. In overleg met de projectorganisatie worden steeds de betrokkenen op de hoogte gesteld van de opvattingen van het kwaliteitsteam. De projectorganisatie bespreekt deze rapportages met de verantwoordelijke portefeuillehouder.